

Samenvatting

Behoeftenonderzoek opleiding en ontwikkeling

Augustus 2026

Statenlidnu

Invior
full contact

Samenvatting

In opdracht van Statenlidnu heeft INVIOR een raadpleging uitgevoerd onder Staten- en commissieleden in Nederland over de opleidings- en ontwikkelbehoeften. Het doel van deze raadpleging is om de wensen en behoeften van Statenleden en commissieleden in kaart te brengen en een richting te geven aan de diverse onderwerpen die in het opleidingsaanbod aanwezig moeten zijn. De resultaten zijn verwerkt in een dashboard met onderliggende samenvatting.

Klik hier om het dashboard te bekijken

Conclusie en aanbevelingen

Staten- en commissieleden hebben vooral behoefte aan praktisch en direct toepasbaar onderwijs dat hen helpt de basis van het Statenwerk goed uit te voeren. Daarbij is behoefte aan een combinatie van kleinschalige fysieke scholing, flexibel online leren en leren van ervaren collega's.

- **Focus op de basis:** Geef prioriteit aan provinciale taken, rollen en instrumenten, het provinciale krachtenveld en het slim gebruiken van ondersteuning.
- **Combineer leervormen:** Zet kleinschalige fysieke scholing en flexibel online leren gericht in op onderwerpen waarvoor deze vormen het beste aansluiten.
- **Maak het aanbod vanaf de start zichtbaar:** Breng nieuwe Staten- en commissieleden tijdens hun inwerkperiode actief in aanraking met het beschikbare opleidings- en ondersteuningsaanbod.
- **Benut ervaring uit de praktijk:** Faciliteer leren van ervaren en oud-Statenleden door kennisuitwisseling, intervisie en coaching.

De resultaten waarop de aanbevelingen zijn gebaseerd, worden in de volgende paragrafen toegelicht.

Resultaten

Vaardigheden

- De voorgelegde thema's staan in tabel 1 met daarbij het percentage van de respondenten dat aangeeft het thema relevant te vinden voor het Statenwerk en de voorkeursgrootte voor zowel fysiek als online onderwijs.
- Twee derde van de respondenten (68%) heeft onderwijs of bijscholing gevolgd voor een van de voorgelegde thema's. Over 'Overtuigend debatteren en communiceren" is het vaakst onderwijs gevolgd. Respondenten die bijscholing gevolgd hebben, noemen onder meer een beter begrip van situaties, effectiever functioneren en beter kunnen debatteren als opbrengsten.
- In de voorkeuren voor de inrichting van onderwijs is zichtbaar dat de voorkeur bij fysiek onderwijs uit gaat naar kleine of middelgrote groepen. Online onderwijs wordt zelfstandig of in kleine groepen gevolgd.
- Respondenten geven aan gemiddeld 9,6 uur per maand beschikbaar te hebben voor onderwijs. Statenleden noemen gemiddeld 10 uur en commissieleden 8,1 uur.

Tabel 1. Relevante thema's met voorkeur voor groepsgrootte

Thema	Vindt thema relevant	Voorkeur fysiek	Voorkeur online
Provinciale taken	77%	Kleine/middelgrote groep	Zelfstandig
Provinciaal krachtenveld	62%	Kleine/middelgrote groep	Zelfstandig
Rollen en instrumenten	60%	Geen duidelijke voorkeur	Geen duidelijke voorkeur
Overtuigend debatteren en communiceren	58%	Kleine groep	Kleine groep
Ondersteuning slim gebruiken	57%	Kleine groep	Zelfstandig óf kleine groep
Integriteit	33%	Grotere groep	Weinig behoefte
Omgaan met agressie en intimidatie	25%	Kleine groep	Weinig behoefte

Samenvatting

Ondersteuning

- Staten- en commissieleden hebben vooral behoefte aan praktijkgerichte en inhoudelijke vormen van ondersteuning (zie tabel 2). Ook het leren van collega's spreekt een relatief grote groep aan. Voor deze vormen gaat de voorkeur uit naar bijeenkomsten op landelijk niveau. Meer persoonlijke vormen van ondersteuning, zoals een zelfscan, worden juist liever individueel aangeboden.

- Ruim twee derde van de respondenten (68%) kent de Statenlidnu Academie. Gebruikers noemen vooral de praktische toepasbaarheid, interessante onderwerpen en een beter beeld van de taken als Statenlid als redenen om de Academie te gebruiken. Respondenten die er geen gebruik van maken, geven vooral aan hier geen behoefte aan te hebben.

- Bijna twee derde (65%) heeft tijdens de inwerkperiode een opleiding of training gevolgd. Daarbij worden onder meer instrumenten, rollen en taken, integriteit en snellezen genoemd. Respondenten die geen onderwijs volgden, waren niet altijd bekend met de mogelijkheden of hadden vanwege instroom geen tijd.

Terugkijken

- Statenleden en commissieleden hadden achteraf gezien graag meer ondersteuning gehad ten behoeve van hun ontwikkeling. Vaker genoemde thema's zijn Vergaderprocedures en instrumenten: "Wanneer dien je moties en amendementen in; hoe neem je het woord; hoe stem je", Ondersteuning (ambtelijk, fractie en beleid): "Slimme ondersteuning; uitleg over ambtelijke bijstand; meer beleidsondersteuning" en Rollen, taken & functioneren: "Meer duidelijkheid over verschillende rollen; begeleiding bij voorbereidingen; controlerende rol beter benutten".

Tabel 2. Interesse in leer- of ondersteuningsvormen

Leer- of ondersteuningsvorm	(Heel) veel interesse	Voorkeursniveau
Inhoudelijke sessie/training over specifiek thema	72%	Landelijk
Praktijkgerichte trainingen	68%	Landelijk
Leren van collega's	58%	Landelijk
Flexibel modules volgen	48%	Landelijk
Fysieke workshops	47%	Landelijk
Zelfscan voor persoonlijk leerpad	37%	Individueel
Online leren	40%	Individueel
Begeleiding door buddy/mentor	25%	Individueel

Tips

- Van de verschillende thema's die tijdens deze raadpleging aan bod zijn gekomen, vinden Statenleden en commissieleden 'Provinciale taken' en 'Rollen en instrumenten' (68%) de meest essentiële thema's om verder in te verdiepen, gevolgd door 'Ondersteuning slim gebruiken' (58%) en 'Provinciaal krachtenveld' (53%). 'Omgaan met agressie en intimidatie' is het thema waarbij 20% aangeeft dat het niet nodig is om hier verder in te verdiepen.
- Tips die respondenten meegeven voor nieuwe Statenleden en commissieleden zijn: 'Neem de tijd en laat je inwerken', 'gebruik de ondersteuning die Statenlidnu te bieden heeft' en 'leer van anderen of gebruik coaching'.

Samenvatting

Conclusie

- De resultaten laten zien dat Staten- en commissieleden vooral behoefte hebben aan onderwijs dat dicht bij de dagelijkse praktijk van het Statenwerk staat. De grootste inhoudelijke behoefte lig bij de basis van het Statenwerk, waaronder provinciale taken, rollen en instrumenten, het provinciale krachtenveld en het slim gebruiken van ondersteuning.
- De manier waarop dit onderwijs wordt aangeboden vraagt om maatwerk. Voor verschillende thema's bestaat behoefte aan kleinschalige fysieke bijeenkomsten, terwijl andere onderwerpen zich juist lenen voor flexibel en zelfstandig online leren. Daarnaast blijkt dat Statenleden en commissieleden waarde hechten aan het leren van kennis en praktijkervaring van anderen.
- Tot slot ligt er een kans om het bestaande opleidings- en ondersteuningsaanbod eerder en nadrukkelijker onder de aandacht te brengen. Met name tijdens de inwerkperiode kan dit nieuwe Staten- en commissieleden helpen om sneller hun weg te vinden in het Statenwerk.

Onderzoeksopzet

- In juni en juli 2026 hebben Staten- en commissieleden van Nederland de mogelijkheid gekregen om de online raadpleging 'Behoefteonderzoek opleiding en ontwikkeling' in te vullen. Er is gekozen voor een online raadpleging omdat hierdoor op een efficiënte manier een diverse groep bereikt kan worden. Deze raadpleging is door 60 respondenten volledig ingevuld.

Tabel 3. Demografische gegevens uit het onderzoek

Geslacht		Leeftijd		Functie	
Man	35 (58%)	Jonger dan 40	6 (10%)	Statenlid	46 (77%)
Vrouw	24 (40%)	40-65 jaar	31 (52%)	Commissielid	14 (23%)
Anders	1 (2%)	Ouder dan 65	23 (38%)		

Tabel 4. Bekende demografische gegevens van Statenleden uit de Overheid in Nederland database

Geslacht		Leeftijd	
Man	345 (61%)	Jonger dan 40	80 (23%)
Vrouw	224 (39%)	40-65 jaar	193 (56%)
Anders	/	Ouder dan 65	70 (20%)

Verantwoording respons

De uitnodiging is via INVIOR verzonden. In de toekomst kan het helpen om de uitnodiging breder te verspreiden. Een uitnodiging vanuit de vereniging kan herkenbaarder en betrouwbaarder overkomen, waardoor mogelijk zowel de respons als het percentage geopende e-mails toeneemt.

Statenleden en commissieleden combineren hun werkzaamheden doorgaans met een betaalde baan, waardoor tijdgebrek een mogelijke verklaring is voor de beperkte respons. Daarnaast heeft 57% van de ontvanger de e-mail niet geopend. Het is mogelijk dat deze in de spamfolder is terechtgekomen of direct is verwijderd.

Het oogt dat de intrinsieke motivatie laag is om de vragenlijst in te vullen. Met andere woorden, hier dient een extra actie op te worden gezet. Nabellen is tijdsintensief. Een andere mogelijke aanpak is om vragenlijsten tijdens bestaande bijeenkomsten in te laten vullen door Statenleden en commissieleden. Dit maakt de vragenlijst meer onderdeel van de reguliere werkzaamheden. Andere vormen van dataverzameling, zoals interviews, focusgroepen of uitbreiding van de vragen in het start-exit onderzoek zijn ook te overwegen.